

Пенчо Славейков

Cis moll

So pocht das Schicksal an die Pforte.

Beethoven

Отмахна той завесите и тихо
застана пред отворений прозорец.
Таинствена и чудна лятна нощ
полухваше с дихание си морно
и лееха над сънний мир приветно
сияние рой трепетни звездици;
невнятен говор водеха със тях
в градината събудените ветки.
Нощта бе ясна, но злокобен мрак
се сбираше Бетховену в душата –
и той кръз него нищо не съзре.

И тихо пак отдръпна се назад,
през стаята премина и замислен
той седна пред отворений роял...
Разсипаха се звуци бурен вихър
и трепнаха прекъснати. Ръце
отпусна той и смъртно бледен лик
безпомощно обори на гърди.
И в мрачния му ум злокобни мисли
се зароиша, сепнати за миг,
тъй както искри изпод пепелта
на току-що разровена жарава:

– За мене всичко свършено е вече!
Слепецът няма слънцето да види.
Във безпросветна нощ залутан, само
живее той – да чувства адский ужас
на туй, що е загубил безвъзвратно.

Слепец! За мен залязоха навеки
на слънцето лучите – с звуковете
на музиката... А едни, едни
те даваха живот на моя дух
и светлина на гордите ми чувства.
Аз доживях самичък да се видя
мъртвец приживе, Другите живеят

с живота на творенията мои –
и само ази зарад тях съм глух.
И призракът на мойта чест жестока
ме неотстъпно навъзде преследва
със своя злобен и ужасен смях:
„Творецът на хармонията – глух!“
Душа жаднее за покой – покой
във гроба – на чиито двери няма
съдбата ни да хлопа, ни зове!

Витаеше веч сянката на смърт
над него и облъхна го със мраз.
Но геният, хранител на душата,
отблъсна властно удара... Бетховен
чело подъе и през прозореца стрелна
навъсен поглед в звездни небеса.
– Покоят е тъй близо!... За такъв ли
покой жадней сърцето? Избавление!
В смъртта покой?! Дали не малодуше
за него с своя милкав глас ми шепне?...
Де гордото съзнание – че грей
величие в човешката неволя?!

Сляп бил си ти! И Омир бил е сляп;
но в слепота от хилядите зрящи
дничък само той е виждал ясно...
Не из очите погледът излиза,
а на душата из Света Светих.

И аз оттамо счувам дивен ек!
То стон ли е на хаоса душевен?
Свещен ли плач на бедното сърце?
Или е трепет то на оц незнайни,
но горди мисли, зародени в мрака,
що божий пръст на нов насочва път?...

Не! Не! Живее всемогъщият дух –
а с него аз в изкуството живея...
И загубата на единият слух
нелесно тъй убива идеалът,
когато него *Висшият Слух* поддържа!
Аз чувствам чрез него буйния пулс

на общия живот на естеството –
не той ли бие в моето сърце?
То не от туй ли страда тъй жестоко?
В страданъето е негова живот!
И само в него ази ще намеря
за нови чувства нови звукове –
изкуството чрез тях да обновя...

Таз висота достигна, възродена
в велика скръб, великата душа.

В полета горд на възбленуван блян
унесен, той сафърленото свое
творение отново залови –
и се забрави, и забрави всичко...
В хармония и дивна, и надвластна
се сбориха и сляха звукове,
метежен рой подир метежен рой,
като пожарни пламъци. От тях
на беззаветност знойний дъх повея...
А смъртните окови, що душата
тъй гордо бе зафърлила, звънтяха
болезнено, като отък на буря,
и нейде си замираха далеч...
В нестройний строй на тоя химън горд
диханието на покой възвишен
трепереше – покой на дух възмогат.

И в своята забрава той не спази
как влезе тихо в стаята един
от младите му ученици; сепнат
от звуковете бурни на рояла,
зад него той застава... И ужасни
в главата му се мисли зароиха:
„Рикание на гладен лъв в пустиня
в тез звукове ехти. Отде те идат?
Това не е ли изблик на безумье?
Или той с своята глухота изгуби
и паметта за формата и строя?
Безумецът, дали не възмечтава
да заглуши светът – и нов закон
да тури за хармонията той?!“

А между туй, съзнанието тайно
мълвече на Бетховена в душата:
„Ти на съдбата няма що да робщеш.
Ти имаш свой особен дял... Ти сне
от небесата пламък Прометеев
да го запалиш в хорските сърца
и възгорени, да ги възвисиш.
И в тях сърца, един през векове,
ти ще живееш безсмъртен в смъртний мир.“

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Силвия Гогова и Виктор Гугушев

Публикация

П. П. Славейков, Събрани съчинения в осем тома, том 1. Български писател, С. 1958.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/6627>]